

Førsteårseffekter ADAM Oktober 2016

Resumé:

I forbindelse med nye modelversioner af ADAM er der behov for at afklare betydningen for modellens førsteårseffekter. Her undersøges forskellen mellem modelversion ADAM Oktober 2016 (Okt16) og den foregående ADAM-version ADAM Oktober 2015 (Okt15). I 2016 blev nationalregnskabet hovedrevideret, og ADAM blev som ved de tidligere hovedrevisioner reestimeret, og resultatet blev til Okt16. Reestimationen har ikke haft stor betydning for multiplikatorerne. Det samme gælder for hovedrevisionen af data bortset fra eksperimentet med flere offentlig beskæftigelse, hvor det nu er blevet billigere at ansætte. Dermed stiger beskæftigelsesmultiplikatoren i dette eksperiment mere i Okt16. Derudover ses en større effekt på privatforbrugsmultiplikatoren fra, at det konjunkturfølsomme bilforbruget stiger.

NMH05d17

Nøgleord: Modelversion Okt16, multiplikatorer, finanseffekter

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1. Indledning

Ved standardstød til ADAM når timeløn og eksport næsten ikke at reagere i det første år, så modellens førsteårs reaktion er udpræget Keynesiansk og efterspørgselsdrevet uden nævneværdig fortrængning fra udbudssiden. Finanseffekten i et givet år er den ADAM-beregnete første års aktivitetseffekt af årets finanspolitiske tiltag. Beregning af finanseffekten er en vigtig del af modelanvendelsen. I dette papir analyseres førsteårseffekterne af en række finanspolitiske instrumenter i modelversionen ADAM Oktober 2016 (Okt16). Den centrale finanseffekt vedrører effekten på BNP, men papiret omtaler også de finanspolitiske instrumenters betydning for efterspørgslen, beskæftigelsen, den offentlige nettofordringserhvervelse og forbrugerprisen. Effekterne belyses ved at sammenligne med den foregående modelversion ADAM Oktober 2015 (Okt15), og der fokuseres på forskellen mellem de to modelversioners førsteårs effekter.

Forskellen på modelversionernes førsteårseffekter (også kaldet førsteårs multiplikatorer) kan principielt henføres til tre slags forskelle: (1) forskel på adfærdsligningerne i de to sammenholdte modelversioner, (2) forskel på modelversionernes datagrundlag og (3) forskel på modelversionernes identiteter. Okt15 er den første modelversion, der fuldt ud er baseret på det nye ESA-2010-nationalregnskab. Imidlertid blev det i løbet af 2016 nødvendigt at hovedrevidere nationalregnskabet endnu en gang i forbindelse med, at der kom nye tal for eksport og offentligt forbrug. Som ved tidligere hovedrevisioner reestimeres ADAM for at sikre, at ligningerne er i overensstemmelse med data, og reestimationen er baggrunden for Okt16. Samtidigt blev eksportrelationerne respecificeret og inkluderer nu udbudseffekter. Udbudseffekterne i eksporten har dog ikke betydning for førsteårseffekterne og vil derfor ikke blive gennemgået her.

Reestimationen betyder, at der er forskel på de to modellers adfældsrelationer, så forskel (1) er relevant og a priori interessant. Forskel (2) opstår altid pga. den løbende revision af nationalregnskabet og kan være forstærket af den ekstraordinære hovedrevision af nationalregnskabet. Eneste nævneværdige eksempel på forskel (3) er, at pensionsindbetalinger nu opdeles i tvungen og frivillig, jf. afsnit 2.1.4. Derudover er der ikke ændret signifikant i identiteterne fra Okt15 til Okt16.

I analysen af førsteårseffekterne udsættes de to modelversioner, Okt16 og Okt15, for en række finanspolitiske stød. Konkret gennemregnes 21 forskellige finanspolitiske scenarier, hvis aktivitetseffekter sammenlignes i første simulationsår, som er 2017 for beregningen med Okt16 og 2016 for Okt15. Det forskellige startår afspejler, at grundforløbene er dannet på to forskellige tidspunkter. Dette gennemgås nærmere i afsnit 2.2.

De finanspolitiske stød dimensioneres, så instrumentændringen har en umiddelbar provenueffekt på 1 promille af BNP, og der benyttes i det hele taget samme finanspolitiske scenarier og samme metode som i tidligere analyser af ADAM's førsteårseffekter. Nærværende analyse af Okt16 inklusiv sammenligningen med den umiddelbart foregående version, fortsætter en række tilsvarende analyser af ADAM-versionerne fra december 2009 (RBJ03512 og DSI13d11), juli 2013 (NMH22515), juni 2014 (NMH19d14), oktober 2014 (NMH12917) og oktober 2015 (NMH22917).

Afsnit 2 gennemgår nogle model- og dataændringer, der kan bidrage til at gøre beregningerne på Okt16 og Okt15 forskellige, og afsnit 3 beskriver forskellen på de to modelversioners førsteårsreaktion på de 21 finanspolitiske stød. Afsnit 4 konkluderer.

2. Model og dataændringer

Den ekstraordinære hovedrevision i november 2016 (HR2016) havde baggrund i nye tal for eksporten og offentligt forbrug, men revisionen var ikke så gennemgribende som fx den foregående ordinære hovedrevision fra sommeren 2014 (HR2014), se evt. NMH12917 og NMH22917. Den relativt beskedne hovedrevision og den efterfølgende reestimation af ADAM har samlet set kun ændret modellens førsteårseffekter beskedent.

De væsentligste ændringer i de adfærdsmæssige ligninger er beskrevet i delafsnit 2.1. For et samlet overblik over model- og dataændringer henvises til TMK24217. Delafsnit 2.2 beskriver, hvordan førsteårseffekterne kan påvirkes af, at efterspørgsel og produktion er sammensat på en anden måde, når der tages udgangspunkt i to forskellige kalenderår i to forskellige databanker.

2.1 Ændring i adfærdsmæssige ligninger

Reestimation af stokastiske relationer kan påvirke koefficienterne i kortsigtsdynamikken og dermed ændres også førsteårsmultiplikatorerne. De reestimationer, som har ændret førsteårsegenskaberne mest fra Okt15 til Okt16, vedrører forbrugssystemet, boligmarkedet, lønligningen og faktorblokken.

2.1.1 Reestimation af forbrugssystemet

Forbrugssystemet bestemmer, hvordan købet af forskellige varegrupper reagerer, når det samlede forbrug stiger, og de relative priser ændrer sig. Det mest væsentlige ved reestimationen er, at der er kommet en større førsteårseffekt på bilforbruget, fCb , ved en stigning i det samlede forbrugsbudget, jf. BGS02d16. Derudover er der nogle mindre ændringer i krydspriselasticiteterne, som har mere begrænset betydning. Ændringen påvirker førsteårseffekten på de brancher og importgrupper, som leverer til det

private forbrug. Fx er bilforbruget importtungt, og importen af biler, $fM7b$, stiger mere i Okt16 end i Okt15.

Den ændrede førstearseffekt af en stigning i det samlede forbrug påvirker alle 21 eksperimenter, men ændringen i krydspriselasticiteterne har primært betydning for afgiftseksperimenterne. Fx betyder det noget for nedsættelsen af energiafgiften, at egenpriselasticiteten i energiforbruget er minus 0,268 i Okt16 mod minus 0,262 i Okt15. For effekten på energiforbruget af en lavere energipris, pce , er dermed større i Okt16. For en komplet oversigt over reestimationen af forbrugssystemet henvises til BGS02d16.

2.1.2 Reestimation af boligmarkedet

Reestimationen af boligmodellen har mindsket førstearseffekten på boliginvesteringerne ved ændringer i Tobins Q, jf. BGS09117. Tobins Q beskriver bygherregevinsten og bestemmes som boligpriserne over byggeomkostningerne. Ved øget efterspørgsel øges boligprisstigningen, og det gør det lidt mere favorabelt at bygge nyt, hvilket øger boliginvesteringerne. Den mindre effekt på boliginvesteringerne i Okt16 betyder mindre effekt på investeringerne i alt og mindre effekt på produktionen i erhverv, som leverer til boliginvesteringerne. Det drejer sig især om byggeerhvervet, b , og serviceerhvervet, qz . Det mindre førstears gennemslag fra boligpriserne til boliginvesteringerne ses især i eksperimenter, som påvirker husholdningernes indkomst og dermed også det private forbrug.

2.1.3 Reestimation af faktorblokken

Helt generelt bemærkes, at reestimationen af faktorblokken har betydet, at virksomhedernes investeringer i maskiner og bygninger reagerer lidt mindre det første år i Okt16, og det har en negativ effekt på de samlede investeringer. Til gengæld efterspørger virksomhederne lidt mere arbejdskraft i år et, og det trækker i retning af, at beskæftigelsen stiger en anelse mere i Okt16.

2.1.4 Ændring i forbrugsligningen

Forslaget til ændringer i forbrugsligningen jf. BGS16516 blev indarbejdet i Okt16-versionen af ADAM. Ændringen betyder, at frivillige pensionsindbetalinger nu betragtes som en frivillig formueplacering, hvor den frivillige pensionsopsparing tidligere blev betragtet som en skat ligesom den tvungne pensionsopsparing. At betragte obligatorisk pensionsopsparing som en skat ligger i forlængelse af studier som fx Chetty m.fl. (2012). Når pensionindbetalinger betragtes som en skat, bør man trække indbetalingerne fra den disponible indkomst, og detgøres stadig for den tvungne pensionsopsparing, hvorimod de frivillige indbetalinger nu indgår i den

disponible indkomst. Ændringen er primært indført af estimationsmæssige årsager – idet forklaringsgraden af makroforbrugsligningen bliver bedre – men ændringen har også betydning for pensionsafkastskatteeksperimentet. Den lavere skattesats øger husholdningernes disponible indkomst i Okt16, fordi den lavere pensionsbeskatning øger husholdningernes frivillige pensionsopsparing, som i 2016 er en del af forbrugernes disponible indkomst. Dermed bliver forbrugseffekten større end i Okt15, hvor den frivillige pensionsopsparing ikke indgår i den disponible indkomst. Hvis den frivillige pensionsopsparing ikke indgår i den disponible indkomst, har en ændret beskatning af denne pensionsopsparing ingen umiddelbar forbrugseffekt.

2.2 Sammensætningseffekter

Ændringen i multiplikatorberegningens datagrundlag skabes af den normale nationalregnskabsrevision af de seneste år i datagrundlaget, og dermed også de år, som er grundlag for beregningen af førsteårseffekterne. Beregningen vedrører, nærmere bestemt det første år uden foreløbigt nationalregnskab, så baseline er modelberegnet med datamæssigt afsæt i det seneste foreløbige nationalregnskabsår, og det er normalt årsag til ændringer i datagrundlaget. Imidlertid er forskellen mellem Okt16s og Okt15s databanker større end normalt mellem modelversioner, fordi nationalregnskabet blev hovedrevideret.

I Okt16 er grundforløbet dannet på en databank fra april 2017 (hit0417.bnk), hvor 2017 er det første modelberegnete år, mens grundforløbet i Okt15 er dannet på en ældre databank fra april 2016 (hit0416.bnk), hvor 2016 er det første modelberegnete år. Dvs. at beregningerne vedrører to forskellige år, så selvom nationalregnskabstallene ikke var blevet ændret, ville de to beregningers baseline alligevel være forskellige. Så selvom grundforløbene har samme steady state vækst, samme setup og bygger på ES2010-nationalregnskabet, har modelvariablene uvægerligt forskellig værdi i de to beregningers startår. Okt16-beregningen har udgangspunkt i et stiliseret skøn på 2017, mens Okt15-beregningen har udgangspunkt i et stiliseret skøn på 2016.

Det påvirker generelt multiplikatorerne, hvis aggregaternes sammensætning har ændret sig, så variablene fylder forskelligt i de to modelversioners grundforløb. Fx vil et lavere niveau for bygningsinvesteringerne i den ene modelversions datagrundlag betyde, at samme procentvise ændring i de konjunkturfølsomme bygningsinvesteringer påvirker de samlede investeringer og BNP forskelligt i de to beregninger. Samme absolutte ændring i bygningsinvesteringerne vil få en forskellig procentvis effekt på de samlede investeringer og BNP. Det gælder også, selvom der reelt ikke er ændret ved modellens bestemmelse af

bygningsoverførelserne. Det skal tilføjes, at mængdeaggregaterne for fx de samlede investeringer og BNP dannes ved at sammenveje underkomponenterne i faste priser med deres laggede relative pris. Så det ændrer også bygningsoverførelsernes vægt i de samlede investeringer og BNP, hvis prisen på bygningsoverførelserne har ændret sig i forhold til prisen på andre efterspørgselskomponenter.

I sammenligningen af Okt16 og Okt15 skaber det en konkret sammensætningseffekt, at det private bilforbrug, fCb , er 46 procent højere i Okt16 end i Okt15. Det højere niveau betyder, at bilforbruget i Okt16 udgør en større andel af forbruget, hvilket både øger den absolutte og den relative privatforbrugsmultiplikator. Større bilforbrug giver også mere import og mere produktion i servicebranchen, så sidstnævnte øger beskæftigelse og investeringsniveau mere i Okt16 end i Okt15.

Lagerinvesteringer reagerer også lidt anderledes i Okt16, fordi satsen for lagerafgifter, $tpil$, har værdien -0,423 i Okt16 mod 0,001 i Okt15. Dermed betyder en stigning i lagerinvesteringen i Okt16, at lagerafgifterne reduceres (lagersubsidierne øges) Effekten er ikke stor og er uden væsentlig betydning i de fleste eksperimenter. I eksperimentet med øvrige subsidier bliver investeringsmultiplikatoren dog lidt mindre i Okt16 end i Okt15 pga. den netop nævnte forskel på satsen for lagerafgifter.

3. Finanseffekter

I det følgende gennemgås førsteårseffekterne af hvert af de 21 finanspolitiske stød. De 21 stød er alle ekspansive og kan opdeles i fire grupper med fælles træk. Beskrivelsen af de finanspolitiske stød har derfor fire underafsnit: 3.1 om afgifter og subsidier, 3.2 om indkomstskatter, 3.3 om indkomstoverførsler og 3.4 om offentligt forbrug og offentlige investeringer.

3.1 Stød til afgifter og subsidier

En nedsættelse af afgifter (indirekte skatter) eller en forhøjelse af subsidier reducerer prisen på den endelige anvendelse, især på forbruget, og det øger den reale disponible indkomst. Samtidig kan det påvirke de relative priser på forbrugskomponenterne, og det ændrer forbrugssammensætningen. Der er 8 eksperimenter, som vedrører afgifter og subsidier:

- Moms, Spg-eksperimentet
- Energiafgift, Spp_ce-eksperimentet
- Fødevareravgift, Spp_cf-eksperimentet
- Benzinafgift, Spp_cg-eksperimentet
- Varefordelte subsidier, Sppu-eksperimentet
- Ejendomsskat, Spzej-eksperimentet
- Øvrige subsidier, Spzuqr-eksperimentet
- Registreringsafgiften, Spr-eksperimentet

Med to modelversioner giver det 2 gange 8 modelberegninger. Eksperimenternes centrale førsteårsmultiplikatorer er i tabel 3.1 vist som absolutte forskelle på eksperiment- og grundforløb. Bilaget viser både den absolutte og den procentvise forskel på eksperiment- og grundforløb.

Tabel 3.1 Førsteårs effekten af stød til afgifter og subsidier

		Spg		Spp_ce		Spp_cf		Spp_cg		Sppu		Spzej		Spzqr		Spr	
		Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	-1656	-1541	-1636	-1758	-1935	-1969	-1306	-1587	-1166	-1231	204	423	641	585	-225	-275
		<i>Absolut ændring</i>															
Bnp	<i>fY</i>	680	700	983	807	629	542	1227	909	1008	896	295	463	783	717	1232	1274
Privat forbrug	<i>fCp</i>	657	584	1265	1115	961	896	1878	1397	1082	951	63	73	182	164	2188	2341
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer	<i>fI</i>	291	406	179	71	44	-12	190	111	183	148	322	550	386	399	231	262
Eksport	<i>fE</i>	95	83	-8	0	129	101	169	166	68	64	58	56	945	826	-14	-15
Import	<i>fM</i>	386	373	495	387	542	452	1085	778	354	270	151	211	723	667	1272	1339
		<i>Absolut ændring</i>															
Beskæftigelse	<i>Q</i>	0,379	0,394	0,333	0,221	0,327	0,246	0,497	0,365	0,644	0,547	0,233	0,359	0,512	0,559	0,440	0,465
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,235	-0,244	-0,206	-0,137	-0,202	-0,152	-0,308	-0,226	-0,399	-0,338	-0,145	-0,222	-0,317	-0,346	-0,273	-0,288
		<i>Absolut ændring</i>															
Indkomstoverførs	<i>Ty_o</i>	-61	-67	-54	-37	-53	-42	-80	-62	-104	-93	-38	-61	-82	-95	-71	-79
Afgifter	<i>Sp</i>	-2067	-2011	-2202	-2212	-2322	-2282	-1946	-2100	-2042	-2030	-2053	-1942	-2050	-1964	-772	-899
Skatter	<i>Sy_o</i>	60	72	84	69	65	57	128	115	141	135	242	294	370	370	104	124
		<i>Absolut ændring</i>															
Privat	<i>Tjn_hc</i>	1184	1133	1645	1787	1518	1558	595	1078	1467	1552	1677	1428	1731	1574	-685	-712
Udland	<i>Tjen_e</i>	407	407	499	391	769	700	1224	922	423	337	51	126	-234	-179	1333	1466
Offentlig	<i>Tjn_o</i>	-1591	-1540	-2144	-2178	-2287	-2258	-1819	-2000	-1890	-1889	-1728	-1553	-1497	-1395	-648	-755
		<i>Procent</i>															
Timeløn	<i>lna</i>	0,000	0,000	0,004	0,002	0,004	0,003	0,005	0,004	0,007	0,006	0,002	0,003	0,004	0,004	0,005	0,005
Outputpris	<i>px</i>	-0,022	-0,021	0,002	0,001	0,002	0,001	0,003	0,002	0,003	0,003	-0,003	-0,002	-0,004	-0,003	0,002	0,003
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	-0,134	-0,133	-0,270	-0,270	-0,228	-0,229	-0,236	-0,237	-0,215	-0,216	-0,001	-0,001	-0,003	-0,003	-0,155	-0,170

Effekten af stødene til afgifter og subsidier er især påvirket af reestimationen af dels forbrugssystemet (afsnit 2.1.1) og dels boligligningerne (afsnit 2.1.2). Der er også en betydelig sammensætningseffekt fra det større bilforbrug i grundforløbet (afsnit 2.2).

Reestimationen af boligligningerne er umiddelbart mest interessant. Tobins q 's førsteårs effekt på boliginvesteringerne er som nævnt blevet mindre, så boliginvesteringerne reagerer trægere. I moms-eksperimentet, *Spg*, og især i ejendomsskatteeksperimentet, *Spzej*, falder prisen på en nybygget bolig inkl. byggegrund, og den lavere elasticitet til Tobins q betyder, at boliginvesteringerne reagerer mindre på prissignalet og stiger mindre i Okt16 end i Okt15.

I de resterende seks afgifts- og subsidieeksperimenter falder forbrugerprisen, og det trækker boligprisen med ned. Da prisen på boliginvesteringer ikke påvirkes af de øvrige afgiftsfald, vil den lavere boligpris reducere Tobins q og dermed efterspørgslen efter boliger. Derfor falder boliginvesteringerne i de seks afgifts- og subsidieeksperimenter, men den lavere elasticitet i Okt16 betyder, at faldet er mindre end Okt15. Det efterlader en større positiv effekt på produktionen i de berørte brancher, som for at kunne følge den større efterspørgslen efter andre varer og tjenester investerer i mere kapital samt øger beskæftigelsen og importen. Det største bidrag til den større importstigning i Okt16 er dog bilforbruget, jf. nedenfor. Samlet forklarer reestimationen af boliginvesteringerne størstedelen af den ændrede stigning i investeringer og beskæftigelse fra Okt16 til Okt15 og til dels også forskellen på importeffekten. Undtagelsen er andre subsidieeksperimenter, som bliver gennemgået selvstændigt nedenfor.

Den større forbrugseffekt i Okt16 afspejler, at bilforbruget i grundforløbet ligger højere i Okt16. Så det konjunkturfølsomme bilforbrug udgør en større

andel af forbruget i Okt16, og det er en sammensætningseffekt, som øger effekten på forbruget i faste priser. Især i benzinafgiftseksperimentet, hvor prisen på transportnettet i forbrugssystemet falder, stiger bilforbruget markant mere i Okt16. Den større stigning i bilforbruget forklarer også det meste af forskellen på importreaktionen.

I registreringsafgiftseksperimentet, *Spr*, har sammensætningseffekten dog en modsat rettet effekt på den samlede forbrugseffekt. I Okt16 udgør bilforbruget som sagt en større andel af BNP, og det gør det dyrere at reducere satsen. Da afgiftsreduktionen i alle eksperimenter svarer til 1 promille af BNP reduceres registreringsafgiftssatsen kun med 4,84 procentpoint i Okt16-eksperimentet mod 6,89 procentpoint i Okt15. Dermed reduceres prisen på bilforbruget og prisen på det samlede forbrug mindre i Okt16, hvilket giver en mindre forbrugseffekt, fordi realindkomsten stiger mindre.

Det påvirker også effekten på privatforbruget, at forbrugskomponenternes førsteårs egenpriselasticitet er steget en smule i reestimationen. Det ses især i energiafgiftseksperimentet, hvor energiforbruget stiger mere i Okt16 end i Okt15.

I fødevareravgiftseksperimentet, *Spp_cf*, stiger både eksport og import mest i Okt16. Det skyldes, at den indenlandske fødevarerproduktion udgør en mindre andel af fødevarerforbruget i Okt16-beregningen og de importerede fødevarer en tilsvarende større andel. Så i eksperimentet med fødevareravgiften ses i Okt16 både en større positiv effekt på fødevarereksporten (der er flere fødevarer at eksportere i Okt16, da fødevarerproduktionen er en Hecksher-Ohlin branche) og en større positiv effekt på fødevarerimporten.

I eksperimentet med øvrige subsidier, *Spzusr*, udgør subsidier til landbruget en stor andel i forhold til landbrugsproduktionen, og landbruget får en større andel af de øvrige subsidier i Okt16 end i Okt15. Dermed falder landbrugets omkostninger mere i Okt16s beregningsgrundlag end i Okt15. Lavere omkostninger betyder større eksportmuligheder, og landbruget og fødevarerhvervet øger samlet deres produktion med ca. 80 mio. kr. mere i faste priser i Okt16. Samtidigt betyder udviklingen i de relative priser i grundbanken, at landbrugseksporten vægtes højere i faste priser, så den absolutte eksportmultiplikator i faste priser samlet er ca. 120 mio. kr. større i Okt16. For løbende priser stiger både produktionen og eksporten med godt 80 mio. Importen stiger som forventet mere i Okt16 bl.a. pga. det større bilforbrug, men den primære årsag er, at den større eksport og produktion af landbrugs- og fødevarer kræver større import. Den større produktion skaber lidt højere private investeringer, men de lidt lavere boliginvesteringer i Okt16, jf. reestimationen af boliginvesteringerne, reducerer forskellen på den samlede investeringseffekt. De to modsatrettede effekter kombineret med de negative lageravgifters effekt på lagerinvesteringen betyder, at de samlede investeringer stiger mindre i Okt16.

3.2 Stød til indkomstskatter

Nedsættelsen af indkomstskatter (direkte skatter) øger forbrugernes disponible indkomst og dermed forbruget. Der er 6 skatteeksperimenter, som er stødt til:

- Arbejdsmarkedsbidraget, Sya-eksperimentet
- Slutskatter vedrørende personlig indkomst, Ssysp-eksperimentet
- Vægtafgift for husholdningerne, Syv-eksperimentet
- Selskabsskat, Sycr-eksperimentet
- Kulbrinteskatt, Syck-eksperimentet
- Pensionsafkastskatten¹, Sywp-eksperimentet

Eksperimenternes centrale førsteårsmultiplikatorer er i tabel 3.2 vist som absolutte forskelle på eksperiment- og grundforløb. Den absolutte forskel findes også i bilaget, som desuden viser den procentvise forskel.

Tabel 3.2

		Sya		Ssysp		Syv		Sycr		Syck		Sywp	
		Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15
Bnp, årets priser <i>Y</i>		598	600	712	740	1973	1652	25	27	-7	-8	163	74
		<i>Absolut ændring</i>											
Bnp	<i>fY</i>	513	511	621	632	1751	1443	25	27	-6	-7	142	64
Privat forbrug	<i>fCp</i>	664	583	800	721	2769	2175	14	11	-8	-8	182	73
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer	<i>fI</i>	203	280	245	346	436	477	14	17	-3	-4	56	35
Eksport	<i>fE</i>	-20	-21	-22	-25	-36	-36	16	16	0	0	-5	-3
Import	<i>fM</i>	362	334	436	413	1538	1192	20	16	-5	-4	99	42
		<i>Absolut ændring</i>											
Beskæftigelse	<i>Q</i>	0,322	0,319	0,391	0,395	0,833	0,722	0,016	0,021	-0,004	-0,004	0,089	0,040
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,199	-0,197	-0,242	-0,244	-0,516	-0,447	-0,010	-0,013	0,003	0,003	-0,055	-0,025
		<i>Absolut ændring</i>											
Indkomstoverførs	<i>Ty_o</i>	616	619	-63	-67	-134	-122	-3	-3	1	1	-14	-7
Afgifter	<i>Sp</i>	182	171	230	230	931	690	4	5	-2	-2	52	23
Skatter	<i>Sy_o</i>	-1231	-1148	-2000	-1931	-1916	-1864	-2150	-2086	240	255	-1967	-1924
		<i>Absolut ændring</i>											
Privat	<i>Tfn_hc</i>	1333	1269	1353	1281	-676	-167	2195	2121	1941	1875	1852	1904
Udland	<i>Tfen_e</i>	373	363	441	441	1624	1317	20	16	10	9	120	59
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-1706	-1632	-1795	-1722	-948	-1150	-2215	-2137	-1951	-1884	-1972	-1962
		Procent											
Timeløn	<i>lna</i>	0,004	0,003	0,004	0,004	0,009	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001	0,000
Outputpris	<i>px</i>	0,002	0,002	0,002	0,002	0,004	0,004	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,002	0,002	0,002	0,002	0,007	0,006	0,000	0,000	0,000	0,000	0,001	0,000

Selskabsskatteeksperimentet, *Sycr*, og kulbrinteskateksperimentet, *Syck*, har så små reale førsteårsmultiplikatorer, at overgangen til Okt16 ikke har betydning.

¹ Eksperimentet er identisk med det eksperiment, der tidligere blev kaldt 'realrenteafgift'. Oprindeligt blev skat på afkastet af pensionsformuer kaldt realrenteafgift, men beskatningen skiftede senere navn til pensionsafkastskat (PAL-skatt). I ADAM har det oprindelige navn ikke blevet ændret, og førsteårsmultiplikatoreksperimentet med pensionsskatt har derfor tidligere haft navnet 'realrenteafgift'.

I eksperimenterne med arbejdsmarkedsbidraget, *Sya*, personlig indkomstskat, *Ssysp*, og vægtafgift, *Syv*, stiger privatforbruget mere i Okt16 end i Okt15. De nævnte skattelettelser øger husholdningernes disponible indkomst, hvilket øger husholdningernes forbrug. Sættningseffekten, fra at bilforbrug ligger højere i grundbanken til Okt16, betyder, at det konjunkturfølsomme bilforbrug stiger mere i Okt16, hvilket ses i det samlede privatforbrug, jf. også afsnit 2.2. Især i vægtafgiftesperimentet fås en højere forbrugsmultiplikator i Okt16. Da bilforbruget er importtungt, forklarer den større stigning i bilforbruget også den største del af forskellen på importreaktionen. Alt andet lige betyder den større effekt på bilforbruget, at produktionen og dermed investeringerne stiger mere i Okt16. Især i servicebranchen, som er den branche, der leverer mest til bilforbruget, stiger produktionen mere i Okt16. Imidlertid har reestimationen af faktorblokken betydet, at de private erhvervsinvesteringer reagerer lidt langsommere, og da reestimationen af boligligningerne har betydet, at også boliginvesteringerne reagerer lidt langsommere, stiger investeringerne samlet mindre i Okt16.

I eksperimentet med satsen på pensionsafkastskatten, *Sywp*, fås en større effekt på multiplikatorerne af at reducere beskatningen på pensionsmidler. Det skyldes modelændringen beskrevet i afsnit 2.1.4. I Okt16 trækkes frivillige pensionsindbetalinger ikke længere fra i den forbrugsbestemmende indkomst, da de nu opfattes som en frivillig formueplacering. Når pensionsafkastskatten falder, øges husholdningernes frivillige pensionsopsparing, og husholdningernes disponible indkomst stiger i Okt16. Den højere indkomst får husholdningerne til at øge privatforbruget mere i Okt16 end i Okt15. Den større efterspørgsel fra husholdningerne, øger også de andre multiplikatorer i eksperimentet.

3.3 Stød til indkomstoverførsler

Der er 2 multiplikatoreksperimenter med hver sin gruppe indkomstoverførsler:

- Øvrige indkomstoverførsler, ikke-skattepligtige, Tyrrr-eksperimentet
- Øvrige indkomstoverførsler, skattepligtige, Tyrrs-eksperimentet

Begge slags indkomstoverførsel er i modellen uafhængig af konjunktoren til forskel fra især arbejdsløshedsdagpenge, *Tyd*. Dermed svarer eksperimenterne til, at det offentlige giver en, henholdsvis ikke-skattepligtig og skattepligtig, eksogen indkomstoverførsel til husholdningerne.

Eksperimenternes centrale førsteårsmultiplikatorer er i tabel 3.4 vist som absolutte forskelle på eksperiment- og grundforløb. Bilaget viser både den absolutte og procentvise forskel.

Tabel 3.4

		Tyrrr		Tyrrs	
		Okt16	Okt15	Okt16	Okt15
<i>Absolut ændring</i>					
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	741	799	437	465
<i>Absolut ændring</i>					
Bnp	<i>fY</i>	645	683	381	397
Privat forbrug	<i>fCp</i>	831	778	491	453
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	0	0	0	0
Investeringer	<i>fI</i>	255	374	151	217
Eksport	<i>fE</i>	-23	-27	-13	-16
Import	<i>fM</i>	453	446	267	259
<i>Absolut ændring</i>					
Beskæftigelse	<i>Q</i>	0,407	0,426	0,240	0,248
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,252	-0,264	-0,149	-0,153
<i>Absolut ændring</i>					
Indkomstoverførs	<i>Ty_o</i>	2056	2000	2083	2030
Afgifter	<i>Sp</i>	239	248	141	144
Skatter	<i>Sy_o</i>	127	151	931	943
<i>Absolut ændring</i>					
Privat	<i>Tfn_hc</i>	1322	1215	779	704
Udland	<i>Tfen_e</i>	456	475	269	276
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-1778	-1690	-1048	-980
<i>Procent</i>					
Timeløn	<i>lna</i>	0,004	0,005	0,003	0,003
Outputpris	<i>px</i>	0,002	0,002	0,001	0,001
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,002	0,003	0,001	0,001

Indkomstoverførslernes multiplikatorer reagerer ens på ændringerne fra Okt15 til Okt16, og reelt fungerer de to slags indkomstoverførsler også ret ens. Når en ændring i de skattepligtige indkomstoverførsler har mindre effekt end den samme ændring i de skattefrie overførsler, skyldes det blot, at multiplikatorerne bliver mindre, når der betales skat af indkomstoverførslen. Hvis man kalibrerede multiplikatorberegningen, så de to slags overførselsstød havde samme umiddelbare effekt på det offentlige budget, ville forskellen blive meget lille.

I grundbanken til Okt16 udgør husholdningernes disponible indkomst, Yd_h , en mindre andel af husholdningernes forbrugsbestemmende indkomst, Ydk_h , end i grundbanken til Okt15. Så selvom stigningen i husholdningernes disponible indkomst er nogenlunde ens, vokser den forbrugsbestemmende indkomst procentvis mindre i Okt16, hvilket skaber en mindre effekt på ADAMs makroforbrug, fC_{puxh} , hvor bilforbruget er en ydelse. Man får dog som sagt en større effekt på det samlede nationalregnskabsmæssige privatforbrug, fC_p , i Okt16, fordi det konjunkturfølsomme bilkøb er markant større i Okt16, jf. afsnit 2.2.

Den mindre stigning i ADAMs makroforbrug bidrager til, at efterspørgslen efter boliger også er mindre i Okt16. Den primære årsag til lavere boligefterspørgsel og dermed lavere boliginvesteringer i Okt16 er dog forsat reestimation af boligmodellen, jf. afsnit 2.1.2. Den mindre stigning i investeringerne i Okt16 betyder, at 1) beskæftigelsen, især i byggebranchen, vokser mindre, på trods af at reestimationen af faktorblokken har betydet større effekt på beskæftigelsen i første år, jf. afsnit 2.1.3, og 2) at importen vokser mindre i Okt16. Imidlertid stiger det importtunge bilforbrug som sagt markant mest i Okt16, og samlet stiger importen derfor mere i Okt16 end i Okt15.

3.4 Stød til offentlig efterspørgsel

Der er 5 eksperimenter med den offentlige sektors forbrug og investeringer:

- Offentlig beskæftigelse, Qo1-eksperimentet
- Offentligt forbrug af energi og materialer, fVo1-eksperimentet
- Offentlige lønninger, lo-eksperimentet
- Offentlige investeringer i bygninger, flbo-eksperimentet
- Offentlige investeringer i maskiner, flmo-eksperimentet

Eksperimenternes centrale førsteårsmultiplikatorer er i tabel 3.5 vist som den absolutte forskel på eksperiment- og grundforløb. Bilaget viser både den absolutte og den procentvise forskel.

Tabel 3.5

		fVo1		Qo1		lo		flbo		flmo	
		Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15	Okt16	Okt15
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	1820	1857	3670	3551	2600	2537	2081	2056	1498	1326
<i>Absolut ændring</i>											
Bnp	<i>fY</i>	1592	1609	2691	2542	100	99	1691	1683	1330	1272
Privat forbrug	<i>fCp</i>	80	63	280	200	290	238	95	62	69	50
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	1921	1846	2711	2541	0	0	0	0	0	0
Investeringer	<i>fl</i>	541	634	382	410	113	167	2393	2498	2653	2567
Ekspert	<i>fE</i>	-63	-61	-155	-143	-62	-57	-51	-56	-39	-26
Import	<i>fM</i>	899	889	513	481	262	252	762	796	1400	1304
<i>Absolut ændring</i>											
Beskæftigelse	<i>Q</i>	1,215	1,135	5,433	5,175	0,257	0,244	1,533	1,389	0,979	0,800
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,752	-0,702	-3,363	-3,200	-0,159	-0,151	-0,949	-0,859	-0,606	-0,495
<i>Absolut ændring</i>											
Indkomstoverførs	<i>Ty_o</i>	-195	-192	-873	-875	-41	-41	-246	-235	-157	-135
Afgifter	<i>Sp</i>	383	434	429	462	185	186	507	533	235	224
Skatter	<i>Sy_o</i>	245	246	778	743	900	894	298	310	186	188
<i>Absolut ændring</i>											
Privat	<i>Tfn_hc</i>	409	312	676	597	666	608	483	273	366	318
Udland	<i>Tfen_e</i>	976	1010	550	546	279	288	826	913	1475	1428
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-1385	-1322	-1226	-1144	-945	-897	-1310	-1186	-1841	-1746
Procent											
Timeløn	<i>lna</i>	0,012	0,012	0,055	0,054	0,008	0,007	0,015	0,015	0,010	0,008
Outputpris	<i>px</i>	0,006	0,006	0,029	0,031	0,064	0,062	0,007	0,008	0,004	0,003
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,004	0,004	0,020	0,022	0,026	0,026	0,006	0,006	0,003	0,002

Ved alle 5 stød til offentlig efterspørgsel øges privatforbruget mere i Okt16 end i Okt15. Som beskrevet i afsnit 2.2 skyldes dette, at det konjunkturfølsomme bilforbrug er markant større i grundforløbet til Okt16.

I de tre eksperimenter for henholdsvis offentligt forbrug af energi og materialer, *fVo1*, offentlige investeringer i bygninger, *flbo*, samt offentlige investeringer i maskiner, *flmo*, er støddet blevet kraftigere i Okt16. BNP er vokset fra Okt15 til Okt16s beregningsgrundlag, så 1 promille af BNP i løbende priser er blevet til en større ændring i faste priser, og dermed bliver eksperimentet alt andet lige kraftigere i Okt16 end i Okt15. Kombineret med den hurtigere beskæftigelsesreaktion efter reestimationen af faktorblokken, jf. afsnit 2.1.3, betyder det nye udgangspunkt inkl. en højere beskæftigelse i beregningsgrundlaget, at beskæftigelsen vokser mest i Okt16 i de nævnte tre eksperimenter.

Reestimationen af boligmarkedet betyder, jf. afsnit 2.12, at de samlede investeringer stiger mindre i Okt16 i eksperimenterne for offentligt forbrug af energi og materialer, offentlig beskæftigelse, *Qo1*, og offentlige lønninger, *lo*. For offentlige bygningsinvesteringer og offentlige maskininvesteringer spiller husholdningernes reaktion på boligmarkedet ikke den store rolle for de samlede investeringer, og man kunne derfor forvente, at investeringseffekten var størst i Okt16, da støddene som sagt er blevet kraftigere. Det er dog kun de offentlige

maskininvesteringer, som har den største effekt på de samlede investeringer i Okt16. For det offentlige bygningsinvesteringseksperiment sker der det, at den private sektors investeringer ekskl. boliger, *flbp1*, falder 32 mio. kr. i faste priser i år 1, samtidig med at de private erhvervsinvesteringer, *flbp*, som ventet stimuleres af den offentlige ekspansion og stiger med 88 mio. kr i faste priser. Det virker kontraintuitivt, at de to slags private bygningsinvesteringer går i hver sin retning. Fænomenet skyldes identitetsligningerne og et forskelligt forløb i priserne på de to slags offentlige bygningsinvesteringer (den offentlige sektors og den offentlige branchers), og den kontraintuitive forskel vedrører kun de faste priser kædede værdier, ikke de løbende priser. Fænomenet er gennemgået nærmere i NMH04d17. Da fænomenet opstår pga. den historiske periode, kan det ikke uden videre rettes i den anvendte fremskrivning til Okt16, men det ventes løst ved gennemgangen af modelversion Jul17.

I eksperimentet med offentlig beskæftigelse er den samlede beskæftigelsesmultiplikator større i Okt16 end i Okt15. Det skyldes primært en sammensætningseffekt. I Okt16s beregningsgrundlag er der færre arbejdstimer pr. offentligt ansat, og den samlede offentlige lønsum er nogende ens. Dermed kan der ansættes 4.880 personer i det offentlige erhverv i Okt16 mod 4.716 personer i Okt15. Når det offentlige ansætter flere personer, stiger den offentlige produktion og råvareforbruget mere, hvilket kræver mere input fra servicebranchen. Den større produktion i servicebranchen og den hurtigere beskæftigelsesreaktion i førsteåret bidrager også til den større beskæftigelseseffekt i Okt16.

4. Konklusion

Overordnet set er der ikke stor forskel på førsteårseffekterne i Okt16 og den foregående modelversion Okt15, som der er sammenlignet med. ADAM er reestimeret, men betydningen herfra er som sagt beskeden. Sammensætningseffekten fra at skifte grundforløb er heller ikke markant, men det er bemærket, at udgangsniveauet for det konjunkturfølsomme bilforbrug har betydning. Desuden betød nationalregnskabsrevisionen, at det blev muligt at beskæftige lidt flere offentligt ansatte, for en promille af BNP, og dermed blev effekten på offentlig produktion og på den offentlige efterspørgsel efter privat service tilsvarende højere.

5. Litteraturliste

Chetty, R. J. N. Friedman, S. Leth-Petersen, T. H. Nielsen og T. Olsen, 2012,

- "Active vs. passive decisions and crowd-out in retirement savings accounts: evidence from Denmark", NBER WP 18565, December 2012.

Kristensen, T. M., Rasmussen, J. N., Sønnichsen, B. G., Osterwald-Lenum, M. & Hansen, N. M. D.

- "Vedrørende modelversionen Oktober 2016" Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2016 TMK24217

Hansen, N. M. D. & Kndudsen, D.

- "De offentlige bygningsinvesteringers negative effekt på privat sektors bygningsinvesteringer i Okt16 i år et", Modelgruppen, Danmarks Statistik, 2017 NMH04d17

Sønnichsen, B. G.

- "Reestimation af boligligningerne til Okt16", Modelgruppen, Danmarks Statistik, 2017, BGS09117
- "Reestimation af forbrugssystemet til Okt16", Modelgruppen, Danmarks Statistik, 2016, BGS02d16
- "Forslag til ændringer i forbrugsligningen", Modelgruppen, Danmarks Statistik, 2016, BGS16516

Hansen, N. M. D.

- "Førsteårseffekter ADAM Oktober 2015", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2017, NMH22917
- "Førsteårseffekter ADAM Oktober 2014", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2017, NMH12917
- "Førsteårseffekter ADAM Juli 2013", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2015, NMH22515

Hansen, N. M. D. & Kristensen, T.

- "Førsteårseffekter ADAM Juni 2014", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2014, NMH19d14

Jensen, R. B.

- "Førsteårseffekter i ADAM-December 2009", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2012, RBJ14512

Siday, D.

- "Comparison of ADAM's Apr04, Apr08 and Dec09 model versions: first year effect", Danmarks Statistik, Modelgruppen, 2011, DSI13d11

6. Bilag

6.1 Okt16 – Multiplikatorer i procent

		fVo1	Qo1	lo	flbo	flmo	Sya	Ssysp	Syv	Sycr	Syck	Sywp	Tyrrs	Tyrrr	Spg	Spp_ce	Spp_cf	Spp_cg	Sppu	Spzej	Spzuqr	Spr
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	0,086	0,173	0,123	0,098	0,071	0,028	0,034	0,093	0,001	0,000	0,008	0,021	0,035	-0,078	-0,077	-0,091	-0,062	-0,055	0,010	0,030	-0,011
		<i>Procent</i>																				
Bnp	<i>fY</i>	0,080	0,134	0,005	0,085	0,066	0,026	0,031	0,088	0,001	0,000	0,007	0,019	0,032	0,034	0,049	0,031	0,061	0,050	0,015	0,039	0,062
Privat forbrug	<i>fCp</i>	0,009	0,030	0,031	0,010	0,007	0,072	0,087	0,300	0,002	-0,001	0,020	0,053	0,090	0,071	0,137	0,104	0,203	0,117	0,007	0,020	0,237
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	0,376	0,530	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Investeringer	<i>fI</i>	0,116	0,082	0,024	0,512	0,568	0,044	0,053	0,093	0,003	-0,001	0,012	0,032	0,055	0,062	0,038	0,009	0,041	0,039	0,069	0,083	0,050
Eksport	<i>fE</i>	-0,006	-0,014	-0,006	-0,005	-0,004	-0,002	-0,002	-0,003	0,002	0,000	0,000	-0,001	-0,002	0,009	-0,001	0,012	0,016	0,006	0,005	0,087	-0,001
Import	<i>fM</i>	0,091	0,052	0,026	0,077	0,142	0,037	0,044	0,156	0,002	0,000	0,010	0,027	0,046	0,039	0,050	0,055	0,110	0,036	0,015	0,073	0,129
		<i>Procent</i>																				
Beskæftigelse	<i>Q</i>	0,043	0,194	0,009	0,055	0,035	0,012	0,014	0,030	0,001	0,000	0,003	0,009	0,015	0,014	0,012	0,012	0,018	0,023	0,008	0,018	0,016
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,891	-3,984	-0,188	-1,124	-0,718	-0,236	-0,287	-0,611	-0,012	0,003	-0,065	-0,176	-0,298	-0,278	-0,244	-0,240	-0,364	-0,473	-0,171	-0,375	-0,323
		<i>Andel af bnp</i>																				
Indkomstoverførsler	<i>Ty_o</i>	-0,009	-0,041	-0,002	-0,012	-0,007	0,029	-0,003	-0,006	0,000	0,000	-0,001	0,098	0,097	-0,003	-0,003	-0,002	-0,004	-0,005	-0,002	-0,004	-0,003
Afgifter	<i>Sp</i>	0,018	0,020	0,009	0,024	0,011	0,009	0,011	0,044	0,000	0,000	0,002	0,007	0,011	-0,097	-0,104	-0,109	-0,092	-0,096	-0,097	-0,097	-0,036
Skatter	<i>Sy_o</i>	0,012	0,037	0,042	0,014	0,009	-0,058	-0,094	-0,090	-0,101	0,011	-0,093	0,044	0,006	0,003	0,004	0,003	0,006	0,007	0,011	0,017	0,005
		<i>Andel af bnp</i>																				
Privat	<i>Tfn_hc</i>	0,019	0,032	0,031	0,023	0,017	0,063	0,064	-0,032	0,103	0,091	0,087	0,037	0,062	0,056	0,078	0,072	0,028	0,069	0,079	0,082	-0,032
Udland	<i>Tfen_e</i>	0,046	0,026	0,013	0,039	0,070	0,018	0,021	0,077	0,001	0,000	0,006	0,013	0,022	0,019	0,024	0,036	0,058	0,020	0,002	-0,011	0,063
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-0,065	-0,058	-0,045	-0,062	-0,087	-0,080	-0,085	-0,045	-0,104	-0,092	-0,093	-0,049	-0,084	-0,075	-0,101	-0,108	-0,086	-0,089	-0,081	-0,071	-0,031
		<i>Procent</i>																				
Timeløn	<i>lna</i>	0,012	0,055	0,008	0,015	0,010	0,004	0,004	0,009	0,000	0,000	0,001	0,003	0,004	0,000	0,004	0,004	0,005	0,007	0,002	0,004	0,005
Outputpris	<i>px</i>	0,006	0,029	0,064	0,007	0,004	0,002	0,002	0,004	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002	-0,022	0,002	0,002	0,003	0,003	-0,003	-0,004	0,002
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,004	0,020	0,026	0,006	0,003	0,002	0,002	0,007	0,000	0,000	0,001	0,001	0,002	-0,134	-0,270	-0,228	-0,236	-0,215	-0,001	-0,003	-0,155

6.2 Okt16 – Absolutte multiplikatorer

		fVo1	Qo1	lo	fIbo	fImo	Sya	Ssyp	Syv	Sycr	Syck	Sywp	Tyrrs	Tyrrr	Spg	Spp_ce	Spp_cf	Spp_cg	Sppu	Spzej	Spzuqr	Spr
		Absolut ændring																				
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	1820	3670	2600	2081	1498	598	712	1973	25	-7	163	437	741	-1656	-1636	-1935	-1306	-1166	204	641	-225
		Absolut ændring																				
Bnp	<i>fY</i>	1592	2691	100	1691	1330	513	621	1751	25	-6	142	381	645	680	983	629	1227	1008	295	783	1232
Privat forbrug	<i>fCp</i>	80	280	290	95	69	664	800	2769	14	-8	182	491	831	657	1265	961	1878	1082	63	182	2188
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	1921	2711	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer	<i>fI</i>	541	382	113	2393	2653	203	245	436	14	-3	56	151	255	291	179	44	190	183	322	386	231
Eksport	<i>fE</i>	-63	-155	-62	-51	-39	-20	-22	-36	16	0	-5	-13	-23	95	-8	129	169	68	58	945	-14
Import	<i>fM</i>	899	513	262	762	1400	362	436	1538	20	-5	99	267	453	386	495	542	1085	354	151	723	1272
		Absolut ændring																				
Beskæftigelse	<i>Q</i>	1,215	5,433	0,257	1,533	0,979	0,322	0,391	0,833	0,016	-0,004	0,089	0,240	0,407	0,379	0,333	0,327	0,497	0,644	0,233	0,512	0,440
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,752	-3,363	-0,159	-0,949	-0,606	-0,199	-0,242	-0,516	-0,010	0,003	-0,055	-0,149	-0,252	-0,235	-0,206	-0,202	-0,308	-0,399	-0,145	-0,317	-0,273
		Absolut ændring																				
Indkomstoverførsler	<i>Ty_o</i>	-195	-873	-41	-246	-157	616	-63	-134	-3	1	-14	2083	2056	-61	-54	-53	-80	-104	-38	-82	-71
Afgifter	<i>Sp</i>	383	429	185	507	235	182	230	931	4	-2	52	141	239	-2067	-2202	-2322	-1946	-2042	-2053	-2050	-772
Skatter	<i>Sy_o</i>	245	778	900	298	186	-1231	-2000	-1916	-2150	240	-1967	931	127	60	84	65	128	141	242	370	104
		Absolut ændring																				
Privat	<i>Tfn_hc</i>	409	676	666	483	366	1333	1353	-676	2195	1941	1852	779	1322	1184	1645	1518	595	1467	1677	1731	-685
Udland	<i>Tfen_e</i>	976	550	279	826	1475	373	441	1624	20	10	120	269	456	407	499	769	1224	423	51	-234	1333
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-1385	-1226	-945	-1310	-1841	-1706	-1795	-948	-2215	-1951	-1972	-1048	-1778	-1591	-2144	-2287	-1819	-1890	-1728	-1497	-648
		Procent																				
Timeløn	<i>lna</i>	0,012	0,055	0,008	0,015	0,010	0,004	0,004	0,009	0,000	0,000	0,001	0,003	0,004	0,000	0,004	0,004	0,005	0,007	0,002	0,004	0,005
Outputpris	<i>px</i>	0,006	0,029	0,064	0,007	0,004	0,002	0,002	0,004	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002	-0,022	0,002	0,002	0,003	0,003	-0,003	-0,004	0,002
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,004	0,020	0,026	0,006	0,003	0,002	0,002	0,007	0,000	0,000	0,001	0,001	0,002	-0,134	-0,270	-0,228	-0,236	-0,215	-0,001	-0,003	-0,155

6.1 Okt15 – Multiplikatorer i procent

		fVo1	Qo1	lo	flbo	flmo	Sya	Ssyp	Syv	Sycr	Syck	Sywp	Tyrrs	Tyrrr	Spg	Spp_ce	Spp_cf	Spp_cg	Sppu	Spzej	Spzuqr	Spr
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	0,090	0,171	0,122	0,099	0,064	0,029	0,036	0,080	0,001	0,000	0,004	0,022	0,039	-0,074	-0,085	-0,095	-0,077	-0,059	0,020	0,028	-0,013
		<i>Procent</i>																				
Bnp	<i>fY</i>	0,083	0,131	0,005	0,087	0,066	0,026	0,033	0,075	0,001	0,000	0,003	0,021	0,035	0,036	0,042	0,028	0,047	0,046	0,024	0,037	0,066
Privat forbrug	<i>fCp</i>	0,007	0,022	0,026	0,007	0,006	0,065	0,080	0,241	0,001	-0,001	0,008	0,050	0,086	0,065	0,123	0,099	0,155	0,105	0,008	0,018	0,259
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	0,375	0,516	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Investeringer	<i>fl</i>	0,134	0,087	0,035	0,527	0,542	0,059	0,073	0,101	0,004	-0,001	0,007	0,046	0,079	0,086	0,015	-0,003	0,023	0,031	0,116	0,084	0,055
Eksport	<i>fE</i>	-0,006	-0,014	-0,006	-0,005	-0,003	-0,002	-0,002	-0,004	0,002	0,000	0,000	-0,002	-0,003	0,008	0,000	0,010	0,016	0,006	0,006	0,081	-0,002
Import	<i>fM</i>	0,094	0,051	0,027	0,084	0,137	0,035	0,044	0,126	0,002	0,000	0,004	0,027	0,047	0,039	0,041	0,048	0,082	0,028	0,022	0,070	0,141
		<i>Procent</i>																				
Beskæftigelse	<i>Q</i>	0,042	0,191	0,009	0,051	0,029	0,012	0,015	0,027	0,001	0,000	0,001	0,009	0,016	0,015	0,008	0,009	0,013	0,020	0,013	0,021	0,017
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,708	-3,228	-0,152	-0,867	-0,499	-0,199	-0,246	-0,451	-0,013	0,003	-0,025	-0,155	-0,266	-0,246	-0,138	-0,153	-0,228	-0,341	-0,224	-0,349	-0,290
		<i>Andel af bnp</i>																				
Indkomstoverførsler	<i>Ty_o</i>	-0,009	-0,042	-0,002	-0,011	-0,007	0,030	-0,003	-0,006	0,000	0,000	0,000	0,098	0,097	-0,003	-0,002	-0,002	-0,003	-0,004	-0,003	-0,005	-0,004
Afgifter	<i>Sp</i>	0,021	0,022	0,009	0,026	0,011	0,008	0,011	0,033	0,000	0,000	0,001	0,007	0,012	-0,097	-0,107	-0,110	-0,101	-0,098	-0,094	-0,095	-0,043
Skatter	<i>Sy_o</i>	0,012	0,036	0,043	0,015	0,009	-0,055	-0,093	-0,090	-0,101	0,012	-0,093	0,046	0,007	0,003	0,003	0,003	0,006	0,006	0,014	0,018	0,006
		<i>Andel af bnp</i>																				
Privat	<i>Tfn_hc</i>	0,015	0,029	0,029	0,013	0,015	0,061	0,062	-0,008	0,102	0,091	0,092	0,034	0,059	0,055	0,086	0,075	0,052	0,075	0,069	0,076	-0,034
Udland	<i>Tfen_e</i>	0,049	0,026	0,014	0,044	0,069	0,018	0,021	0,064	0,001	0,000	0,003	0,013	0,023	0,020	0,019	0,034	0,045	0,016	0,006	-0,009	0,071
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-0,064	-0,055	-0,043	-0,057	-0,084	-0,079	-0,083	-0,056	-0,103	-0,091	-0,095	-0,047	-0,082	-0,074	-0,105	-0,109	-0,097	-0,091	-0,075	-0,067	-0,036
		<i>Procent</i>																				
Timeløn	<i>lna</i>	0,012	0,054	0,007	0,015	0,008	0,003	0,004	0,008	0,000	0,000	0,000	0,003	0,005	0,000	0,002	0,003	0,004	0,006	0,003	0,004	0,005
Outputpris	<i>px</i>	0,006	0,031	0,062	0,008	0,003	0,002	0,002	0,004	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002	-0,021	0,001	0,001	0,002	0,003	-0,002	-0,003	0,003
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,004	0,022	0,026	0,006	0,002	0,002	0,002	0,006	0,000	0,000	0,000	0,001	0,003	-0,133	-0,270	-0,229	-0,237	-0,216	-0,001	-0,003	-0,170

6.2 Okt15 – Absolutte multiplikatorer

		fVo1	Qo1	lo	flbo	flmo	Sya	Ssyp	Syv	Sycr	Syck	Sywp	Tyrrs	Tyrr	Spg	Spp_ce	Spp_cf	Spp_cg	Sppu	Spzej	Spzuqr	Spr
		Absolut ændring																				
Bnp, årets priser	<i>Y</i>	1857	3551	2537	2056	1326	600	740	1652	27	-8	74	465	799	-1541	-1758	-1969	-1587	-1231	423	585	-275
		Absolut ændring																				
Bnp	<i>fY</i>	1609	2542	99	1683	1272	511	632	1443	27	-7	64	397	683	700	807	542	909	896	463	717	1274
Privat forbrug	<i>fCp</i>	63	200	238	62	50	583	721	2175	11	-8	73	453	778	584	1115	896	1397	951	73	164	2341
Off. Forbrug	<i>fCo</i>	1846	2541	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer	<i>fl</i>	634	410	167	2498	2567	280	346	477	17	-4	35	217	374	406	71	-12	111	148	550	399	262
Eksport	<i>fE</i>	-61	-143	-57	-56	-26	-21	-25	-36	16	0	-3	-16	-27	83	0	101	166	64	56	826	-15
Import	<i>fM</i>	889	481	252	796	1304	334	413	1192	16	-4	42	259	446	373	387	452	778	270	211	667	1339
		Absolut ændring																				
Beskæftigelse	<i>Q</i>	1,135	5,175	0,244	1,389	0,800	0,319	0,395	0,722	0,021	-0,004	0,040	0,248	0,426	0,394	0,221	0,246	0,365	0,547	0,359	0,559	0,465
Ledighed	<i>Ul</i>	-0,702	-3,200	-0,151	-0,859	-0,495	-0,197	-0,244	-0,447	-0,013	0,003	-0,025	-0,153	-0,264	-0,244	-0,137	-0,152	-0,226	-0,338	-0,222	-0,346	-0,288
		Absolut ændring																				
Indkomstoverførsler	<i>Ty_o</i>	-192	-875	-41	-235	-135	619	-67	-122	-3	1	-7	2030	2000	-67	-37	-42	-62	-93	-61	-95	-79
Afgifter	<i>Sp</i>	434	462	186	533	224	171	230	690	5	-2	23	144	248	-2011	-2212	-2282	-2100	-2030	-1942	-1964	-899
Skatter	<i>Sy_o</i>	246	743	894	310	188	-1148	-1931	-1864	-2086	255	-1924	943	151	72	69	57	115	135	294	370	124
		Absolut ændring																				
Privat	<i>Tfn_hc</i>	312	597	608	273	318	1269	1281	-167	2121	1875	1904	704	1215	1133	1787	1558	1078	1552	1428	1574	-712
Udland	<i>Tfen_e</i>	1010	546	288	913	1428	363	441	1317	16	9	59	276	475	407	391	700	922	337	126	-179	1466
Offentlig	<i>Tfn_o</i>	-1322	-1144	-897	-1186	-1746	-1632	-1722	-1150	-2137	-1884	-1962	-980	-1690	-1540	-2178	-2258	-2000	-1889	-1553	-1395	-755
		Procent																				
Timeløn	<i>lna</i>	0,012	0,054	0,007	0,015	0,008	0,003	0,004	0,008	0,000	0,000	0,000	0,003	0,005	0,000	0,002	0,003	0,004	0,006	0,003	0,004	0,005
Outputpris	<i>px</i>	0,006	0,031	0,062	0,008	0,003	0,002	0,002	0,004	0,000	0,000	0,000	0,001	0,002	-0,021	0,001	0,001	0,002	0,003	-0,002	-0,003	0,003
Forbrugerpris	<i>pcp</i>	0,004	0,022	0,026	0,006	0,002	0,002	0,002	0,006	0,000	0,000	0,000	0,001	0,003	-0,133	-0,270	-0,229	-0,237	-0,216	-0,001	-0,003	-0,170